

!דבר? פם

ושננתם לבניה ודברתם בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:

פרשת השבוע למשפחה • יד אדר ב תשס"ח • 21 מרץ 2008

מושג השבוע: תודה

שלה - יכולת הנתינה. החינוך לאמירת תודה כל כך חשוב עד שסדר התפילה מתחיל כל יום ב"מודה אני" ואף קיימת ברכה פרדוקסלית האומרת "מודים אנחנו לך על שאנחנו מודים לך". הרחק מהציניות המודרנית, פסק זמן בתוך מערבולת היחסים החברתיים, הכרת תודה יומיומית על חלקנו הטוב חייבת להיות אחת מאבני הדרך שלנו.

בן ארצא

הרשימה הארוכה של קרבנות המוזכרים בפרשת צו, מעניקה לנו הזדמנות ראשונה לפגוש את המילה תודה במקרא (ויקרא ז, י"ב). לצד הפולחן הקבוע שכלל הקרבת קרבנות חובה, חלק מהקרבנות הם רשות, וזוהי היא קרבן תודה. ערכו החינוכי מובן מאליו: היכולת להודות על הטובה איננה מולדת אם כי פרי חינוך. הכרת תודה היא אחד המעשים המייחדים את בני אדם באנושיותם, ביחד עם המשלימה

פרשת צו (ויקרא ו-ח)

לאים בדיואונכם אג-פאקדל פליש? אישית, אם יורשה לי לומר, אני מקווה שזה יהיה בית-מקדש על טהרת הצמחונות האורגנית והתפילות שבאות מן הלב. נראה לי שהקרבת הקרבנות התאימה לתקופה שבה המנגל היה דרך תפילה מקובלת בקרב העמים השכנים לנו.

הטומאה והטהרה הם מושגים מרכזיים בפרשה שלנו ובכלל בחיים היהודיים בזמן שביית-המקדש היה קיים. באופן כללי ניתן לומר ש"טהור" זה סוג של "ניקיון" ו"טמא" זה סוג של "לכלוך", אבל לא לכלוך שרואים בעיניים, אלא דווקא "לכלוך" שנוצר אצל מי שבא במגע עם משהו טמא כמו גופה של אדם מת, נבלה של חיה, חיה טמאה ועוד. בימנו כמעט שאין זכר למושגים אלה בחיי היום יום, אבל נותרו שרידים של כללי הטהרה, למשל המנהג ליטול ידיים עם ההשכמה בבוקר או לפני אכילת לחם.

נושא נוסף שעניין אותי בפרשת הקרבנות הוא המצווה שנצטוו הכהנים להסיר את הדשן מן המזבח בכל יום. דשן הוא הפסולת הנשארת מן הקרבנות לאחר שרפתם. זאת אומרת שאת ניקוי המזבח לא ציוו על הלוויים לעשות או על המנקה של בית המקדש, אלא דווקא על הכהנים. הכהנים, ואפילו הכהן הגדול ביום הכיפורים, מצווים להתחיל את עבודת הקודש בהורדת האפר מעל המזבח. אני רוצה ללמוד מכאן שלושה דברים:

הראשון - שכל עבודת קודש, במקדש, בחינוך, או בכל דבר אחר שאנו בוחרים לחשוב עליו כקדוש צריך להתחיל מהדברים הפשוטים, מלמטה.

השני - שגם האנשים החשובים ביותר צריכים לעשות את המלאכות הפשוטות ביותר! והשלישי - שאין עבודה בזוויה!

פרשת צו היא פרשת השבוע השנייה בספר ויקרא. מאז היותי ילדה, החל מפרשת משפטים בספר שמות ועד פרשת בהעלותך בספר במדבר, איבדתי עניין בסיפורי פרשת השבוע וכל הפרשות נראו בעיניי כרשימות טכניות לתפעול הדת. עם השנים למדתי למצוא עניין לפחות בחלק מהן. כאימא התחלתי לחשוב איך לחבב את פרשות השבוע על ילדיי, ואז הגיע האתגר, לנסות לחבב גם עליכם את הפרשות "המשעממות" הללו, או לפחות למצוא עניינים מעניינים בפרשה. ובכן, בחלקה הראשון של פרשת צו ממשיך העיסוק בקרבנות שהחל בפרשה הקודמת, פרשת ויקרא; אלא שפרשת ויקרא עסקה בעיקר בחלקו של מביא הקורבן ואילו הפרשה שלנו עוסקת בהנחיות לכוהנים כיצד עליהם לטפל (להקריב) את הקרבנות השונים:

קורבן עולה - אם אדם יחיד מביא קורבן זה, אזי זה קורבן נדבה או ככפרה על עבירות קלות ואפילו על הרהורי עבירה. **קורבן מנחה** - קורבן המנחה מובא לבית המקדש מן הצומח, עיקרו מסולת חיטים או שעורים וישנן סוגי מנחות שונים. **קורבן חטאת** - מובא בדרך כלל ככפרה על חטאים שונים. **קורבן אשם** - הבא ככפרה על חטאים שונים שנעשו במכוון. האשם הוא קורבן מסוג "קדשי קדשים", כך שבשרו נאכל על ידי הכהנים בבית המקדש ביום הקרבתו. **קרבן שלמים** - קרבנות מסוגים שונים שמקורם ברצון להביע תודה או לציין אירוע משמעותי.

השאלה הראשונה שמעסיקה אותי מילדות כשאני קוראת את פרשות הקרבנות היא איך והאם תתגשם הקרבת הקרבנות בבית המקדש השלישי? האם יבוא יום שבו על-מנת לבטא את תודתי לה' או לכפר על מעשי אקח איזה פר במכונית, אביא אותו לירושלים ושם כבר ידעו איך לטפל בו?

מה אגם חלבים א מלישם פקלר אקרבנא? פאס אגם

שלי. דוגמה לכך הם בגדי השבת. החלפת בגדי החולין בבגדים חגיגיים מבטאת את השינוי בזמן (מעבר מחולין לשבת), את הייחודיות של יום השבת. הבגדים עוזרים לי להיכנס לאווירה הכל כך מיוחדת של יום השבת (כמו הפגימה שעוזרת לי להיכנס למצב שינה).

מעניין לחשוב שבהיסטוריה של העם היהודי, דווקא הכהנים שהוקדשו לעבודת ה', שקיבלו הוראות מיוחדות לקיום מה שמוטל עליהם, שהוזהרו לבל יחטאו במילוי תפקידם, שנדרשו להתחיל את עבודת ה' מניקיון האפר, ולהתקדש לכל אחת מהמטלות באופן מיוחד - דווקא הם היו הקבוצה שהכי סרחה בעם, ניצלה את מעמדה לרעה והפכה טהרה לטומאה. כשמסתכלים על מנהיגי הדור שלנו נראה שהם הפנימו יותר את העובדות ההיסטוריות מאשר את כוונת התורה.

בואו נאחל לעצמנו שלא נשכח ללבוש את הבגדים המתאימים לנו באמת, שנראה את הקדושה שבכל עבודה שאנו עושים, וכמובן שנתחיל מהדברים הפשוטים ונטפס למעלה.

שבת שלום,

יחי אריכא-אנשין

אם לתלמידים בגני קשת

ועכשיו נעבור לחלקה השני של הפרשה, שעוסק בשבעת ימי המילואים. כדי שסוף סוף יוכלו הכהנים להתחיל במילוי תפקידיהם, הם מצווים לקיים את טקס המילואים. זהו הטקס שבו מקדישים את המשכן ואת אהרון ובניו לעבודה במשכן, על ידי משיחתם בשמן המשחה, והלבשתם בבגדים המיוחדים לעבודת הקודש במקדש. האירוע החשוב הזה התקיים במשך שבעה ימים שבהם לא יצאו הכהנים מפתח אוהל מועד.

בנושא לבוש הכהנים מצאתי עניין (אולי בגלל שאני אוהבת בגדים). התורה מגדירה את החלפת הבגדים כחלק מסדר היום הקבוע של הכהן. לכל סוג עבודה ראוי לבוש מיוחד ולא ניתן לעשות שתי עבודות שונות במקדש כשהכהן לובש אותו הבגד. שינוי בתפקיד בבית המקדש צריך לבוא לידי ביטוי גם בהחלפת בגדי הכהן. בנוסף, הכהן אינו יכול להשתמש בבגדי הקודש לענייני חולין, בכדי שלא ינצל אותם ואת מעמדו למטרות שאינן קדושות. אם נתרגם זאת לחיינו: חייל, שוטר או אדם בעל מעמד מיוחד אינו יכול לנצל את מעמדו או את מדיו לעניינים שאינם מוקדשים לעבודתו. אני לומדת מכך שבגד אינו רק כיסוי לגופי או שכבה מחממת או מבודדת, אלא לבגד יש משמעות. מה שאני לובשת, בזמן שאני לובשת אותו, מעיד עליי, על התפקיד שלי, על הייחוד

מנהגי פורים בעדות ישראל

המנהג להרעיש בעת קריאת המגילה בכל פעם שמוזכר שמו של המן הינו אחד הנפוצים בחג. מנהג זה קיים מזה כאלף שנה בכל העדות ובכל התפוצות. למנהג זה יש עדויות כבר מן המאה ה-11 גם מקהילות אשכנז (צרפת וגרמניה) וגם מקהילות מרוקו. על-פי עדויות מאותה תקופה, נהגו לכתוב את שמו של המן על אבנים, ובכל פעם שהיה הקורא במגילה מזכיר את שם המן, היו משפשפים ומכים את האבנים זו בזו, כדי למחוק את שמו.

ככל הנראה למוצאו של המן, שהיה מזרע עמלק, עליו התורה מצווה: "תמחה את זכר עמלק..." (דברים פרק כה פסוק יט). מחיקת שם שמו של המן האגגי בשפשוף האבנים מסמלת את מחיקתו והשמדתו של עמלק.

לאלה שמנהג זה מעט קשה להם, ניתן להתנחם בעובדה שבעבר היה נהוג בקהילות רבות בישראל לשרוף דמות של המן בפורים תוך שמחה וריקודים, ואף יש חקיקה נוצרית משנת 408 לספירה האוסרת על יהודים להעלות באש את המן בשל חילול הקודש וביזוי הדת הנוצרית. ואם לא די בכך, יום טוב ליפמן, בספרו "אלה מועדי ישראל" מזכיר שבאשכנז היו נוהגים להלביש את הגוי של שבת בגדים גסים "ועשאוהו לרצונו להמן ליום אחד, וילדי ישראל היו מרביצים לו כאשר הזכירו את המן".

ואי אפשר לסיים מבלי להביא את המקור לאוזני המן המסמלים מזה שנים רבות את חג הפורים. מקור המאכל

השבת אנו חוגגים את שושן פורים, וזהו עיתוי נהדר לחקור מעט במקורם של כמה מנהגים הנפוצים בחג הפורים בעדות ישראל.

ללא ספק, המנהג להתחפש בפורים הינו הנפוץ ביותר בחג. במסורת היהודית מבוסס הקשר בין תחפושת ובין חג הפורים על שני רעיונות ממגילת אסתר: היפוך ומהפך בגורל, והסתרת הזהות האמיתית.

מגילת אסתר עמוסה במוטיבים של היפוך: תוכניתו של המן התהפכה והיהודים היכו באויביהם במקום שיכו בהם, המן ומרדכי החליפו תפקידים, ומרדכי קיבל את טבעת המלך אשר בה החזיק המן בהתחלה, וחודש אדר כולו נִהְפָּךְ: לְהֵם מְיָגוֹן - לְשִׁמְחָה, וּמֵאֵל - לְיוֹם טוֹב.

במגילה מופיע גם המוטיב של הסתרה: אסתר מסתירה את עמה ומולדתה ואינה מגדת אותם לאחשוורוש, והקב"ה מסתיר את פניו לכל אורך המגילה וההצלה מגיעה ליהודים כביכול באורח טבעי.

אך לתחפושות ולמסכות יש כנראה גם מקור לא יהודי: משערים שהמנהג להתחפש בפורים הושפע גם מן המסורות של העמים הנוצרים. באירופה נהגו לקיים נשפי מסיכות באביב בתקופה שבה חל חג הפורים. גם הקרנבל הנוצרי, שראשיתו במאה ה-12, נערך בדרך כלל בתקופה קרובה לחג הפורים, ונראה שגם הוא השפיע על מנהגי החג.

מקוטפות". ההסבר המילולי הוא שאוזניו היו תלושות, וזהו ביטוי ציורי לכך שהמן היה מביש מאוד. מכאן הדרך הייתה קצרה לעוגיות הפרג שקצותיהן מקוטפות = מכופפות, והן מסמלות את אזניו של המן כשהושפל על ידי אחשוורוש ומרדכי.

פורים שמח!

אלף פרול

אב לתלמידים בגן ובכיתה א' קשת
בי"ס בן גוריון

הוא בקהילות יהדות אשכנז העתיקה, ומשם נפוץ לכלל העולם היהודי. הוא כונה במקור "מאן טאשען". ביידיש פירוש המילה "מאן" הוא פרג, ו"טאש" הוא כיס, כלומר: כיס פרג. המאכל היה נפוץ בקהילות אשכנז בחג פורים, ובמהלך השנים הוסבה המילה "מאן" למילה המן. בתרגום לעברית הוחלפה המילה "טאש" (כיס) במילה "אוזן". עם זאת, קיים קישור, מעט מאולץ, בין העוגיות המשולשות להמן. המדרש המתאר את המן נכנס אל גנזי המלך אחשוורוש להוציא בגדי מלכות ולהלביש את מרדכי אומר: "והמן נכנס לגנזי המלך כשהוא כפוף קומה, אבל וחפוי ראש ואוזניו

מה אנחנו עושים בשביל המדינה?

המתנער משורשיו הגלותיים, אחוז בידו האחת במחרשה ובשנייה בנשק. ברוח זו הוקמה מדינת ישראל, הוקם צה"ל. כחלק מהרצון לברוא ישראליות נדחקו הצידה הדת היהודית על מנהגיה וייחודה.

תהליכי החילון, יחד עם הרצון להיות מדינת עולם מערבי "נורמלית", גרמו לשבר ולכרסום ערכי בעיקר במגזר החילוני במדינת ישראל. יחד עם ההתכחשות לערכי הדת מוצאת עצמה החילוניות הישראלית מתרחקת גם מערכי הציונות שלה עצמה - משל "נשפכו המים עם התינוק", בעוד הזרם הציוני-דתי שהמשיך לשמור על ערכי הדת הולך ותופס עמדת בכורה כמוביל ערכים של לאומיות וציונות. נראה לי כי הרצון שאנו חשים בעת האחרונה לחזור אל ערכי היהדות כתרבות ולא כדת מבטא יותר מכול את הצורך של החברה הישראלית לחזור אל הערכים שאפיינו את הישראליות בראשית דרכה: הנכונות להילחם ולהקריב למען קיומה וביטחונה של המדינה, הלכידות החברתית, תחושת האחריות ההדדית, ההשתייכות לכלל ישראל והקשר למסורת היהודית.

ובהצדעה לגבורת תל-חי, אסיים בציטוט מתוך הנוסח המקורי של קריאת יזכור, כפי שכתב אותה ברל כצנלסון לזכרם של יוסף טרומפלדור וחבריו שנפלו בתל-חי: "יזכור עם ישראל את הנשמות הטהורות של בניו ובנותיו הנאמנים והאמיצים, אנשי העבודה והשלום, אשר הלכו מאחרי המחרשה וחירפו נפשם על כבוד ישראל ועל אדמת ישראל. יזכור עם ישראל ויתברך בזרעו ויאבל על זיו העלומים וחמדת הגבורה וקדושת הרצון ומסירות הנפש אשר נספו במערכה הכבדה."

לולן דבדבני-בר

אם לתלמיד בכיתה ב' קשת
בי"ס בן גוריון

מזה מספר שנים אני מוצאת את עצמי תוהה לאן נעלם מלוח השנה התאריך י"א באדר. כילדה קראתי בשקיקה את הספר "גיבור חידה" המתאר את חייו, פועלו ומותו של יוסף טרומפלדור, עמדת נפעמת מול פסל האריה השואג בטיול השנתי, ובצמא שמעתי שוב ושוב בטקס השנתי בבית-הספר את סיפורם המופלא של גיבורי תל חי. אני מביטה כעת אל עיניו היוקדות של יוסף טרומפלדור המישירות אלי מבט חודר מתמונתו, וחשה בעצב, שיחד עם מחיקת י"א מאדר מלוח הטקסים בבתי הספר האמונים על חינוך הדור הבא, אבד לנו משהו עמוק יותר. מיתוס תל-חי אבד מן העולם, ובין אם אמר טרומפלדור את המשפט "אין דבר, טוב למות בעד ארצנו" ובין אם רק קילל ברוסית את רגע מותו - הרי שכל מעשיו ופועלו כווננו לאותו רגע שבו הקריב את חייו למען אידיאל.

אני תוהה האם התמסמס לו סיפור תל חי מאחר והוא מעלה על נס מסרים לא פופולריים של אחזקת יישובים כאמצעי להגנה על המולדת, האם הוא נדחק אל הפינה כי "מה אתה עשית בשביל המדינה" הפך מזמן לביטוי של לעג, או שמא נתפשים כיום אנשי תל-חי פשוט כפראירים?

חלקכם, אני נוטה להאמין, נזעק ואומר: קדושתה של ארץ ישראל בכלל ומסירות הנפש עבורה בפרט היו ועודם ערכים מקודשים לנו כחלק מתורת ישראל. חלק אחר עונה לי במעשים ובעובדות: הרי אנו מתייצבים תמיד לכל קריאה, שירתנו ועודנו משרתים את הצבא והמדינה, איננו מתחמקים ואיננו משתמטים. ובכל זאת, הסטטיסטיקה והתקשורת מעידות אחרת: צבא העם הפך לצבא של פריפריות ודתיים. אם בעבר שירות צבאי היווה כרטיס הכניסה לחברה, הרי שהיום המשתמטים הינם מודל להערצה ולחיקוי. כיצד קרה הדבר? כיצד השתנו מן הקצה אל הקצה הערכים שאותם אנחנו מקדשים כחברה?

בשנים שקדמו להקמת מדינת ישראל, כמו גם בעשורים הראשונים לקיום המדינה, הרוח החילונית, רוח אידיאליסטית-חלוצית, הפיחה חיים ב"יהודי החדש" - זה

מלניניא אדלס יאגל לז קהילת "גשר"
פאמאליא אדליא וואלואים און מוסדא פהינאן "קש"ר?
הקשר לז:
052-6040404
לל פכנס לאגל:
www.gesher-mazkeret-batya.org.il

קהילת גשר מזכרת בתיה
מברכת את משפחת שיש
לרגל הולדת בנם טל
הרבה מזל טוב!

איפה היא איפה הפוליטיקה – תגובה לגלית כספי-כהן

בקהילה? אם סותמים פיות ומונעים מאנשים להביע את דעתם, הדבר חמור כמובן, וטוב לראות שיש שומר סף כדי להעיר אותנו מהתרדמת בה אנחנו נתונים. ואולם אני רוצה להציע הבנה אחרת של השיח הפנים קהילתי: מה שמתפרש אצלך, גלית יקירתי, כאופורטוניזם - הוא אצלי אידאולוגיה: למצוא את המכנה המשותף עם כמה שיותר אנשים, לחיות חיי שלוה וידידות עם שכניי השונים ממני באשר הם, חילונים או כל דבר אחר. כי לא רק "להילחם" היא אגינדה ראויה.

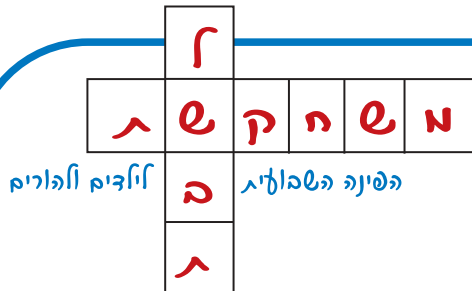
חרשתי את מאמרה האחרון של גלית שהתפרסם בגיליון 59, ואני חייב לומר שכמה שהשתדלתי, לא הבנתי את מהותו, כלל ועיקר. כלום יש צנזור ראשי שלא נותן לאמירות מסוימות לעבור ב"דברת בס"? האם מישהו קיבל הנחיות מה לומר ומה לא בפורום חושבים חולמים? האם יש קוסנפירציה של אנשים עם אגינדה סמויה שמשתיקים אותה, כדי להביא כמה שיותר אנשים לקהילה בלי לגלות להם מהי באמת? מי מבין שנינו מבין לא נכון את המציאות

בן ארצא

מזל טוב למשפחת צ'רקה
לרגל הולדת נעמה.
הרבה אושר!
קהילת גשר מזכרת בתיה

מבצע איסוף משלוחי מנות לילדי שדרות הסתיים.
תודה לכל ילדי ומשפחות קשת על שיתוף הפעולה,
תודה לכם ילדים יקרים על הציורים והברכות המרגשות.
חג פורים שמח.
ורד מחאני (אמא של דניאל, גן קשת)

גיבורי המגילה ערכו מסיבת תחפושות לכבוד פורים. כדי לבלבל אתכם הם החביאו את אותיות שמותיהם על גופם. איספו את האותיות מכל אחד ואחת ונסו לזהות מי הן הדמויות ממגילת אסתר החבויות בתוך התחפושות.

הפזמון! נאף ויפודף זאצברג

